

STIFTELSEN för
STRATEGISK FORSKNING

U2018/04199/UH

SSF Dnr: zA19.0001

Utbildningsdepartementet

103 33 Stockholm

Ökad attraktionskraft för kunskapsnationen Sverige

Remissvar från Stiftelsen för Strategisk Forskning gällande slutbetänkande SOU 2018:78

Stiftelsen stödjer i huvudsak de förslag som ges i utredningen. Det är utmärkt att syftet med internationalisering tydligt anges vara att nå högre kvalitet i forskning och utbildning för att stärka Sveriges konkurrenskraft, mer än ett mål i sig.

Utredningen har en värdefull strategisk utgångspunkt, där Stiftelsen vill se förstärkt aktion för följande punkter:

1. Den internationella rörligheten är konstaterat låg i Sverige för akademiker. Som utredningen finner är det önskvärt att flera svenska forskare och studenter skaffar sig utlandserfarenhet. Stiftelsen ser med särskild oro på att antalet utresande och hemvändande post-docs minskar och att sabbaticals inte erbjuds alla professorer. Situationen skulle hjälpas av att högskolan i sin tjänsteordning och incitamentsstruktur mera värderar sådan rörlighet.
2. Det är bra att utredningen föreslår en utvecklad utlandsorganisation. Svensk statsförvaltning behöver mer *'intelligence'* kring den teknisk/vetenskapliga utveckling som sker i världen i förhållande till Sveriges. Därför bör regeringskansliet ta ett fastare grepp om frågan (utredningen noterar härvidlag en försvagning). Antalet befattningar som forsknings- och innovationsråd bör ökas, liksom antalet placeringsländer. Titeln "Science and Innovation Counselor" kunde stärkas genom att återinföra titulaturen "Attaché" för att matcha diplomatisk status med just internationell motsvarighet. En konsekvensanalys bör genomföras kring effekterna av att Tillväxtanalys 2016 togs ifrån ansvar för sådan utlandsbevakning.
3. SSF instämmer i att Sverige bör införa attraktiva stipendieprogram för utländska studerande. Förutom att uppmuntra lärosäten att inrätta egna stipendieprogram finansierade med basanslag och privata donationer, bör staten inrätta ett nationellt program efter Fulbrightmodellen.

Det är bättre att kalla programmet något annat än "Flaggskepp" eftersom det har en annan betydelse inom EU (som förvisso förefaller vara på väg att lämna det begreppet). Om inte Fulbright passar i svensk kontext så kan Lise Meitner stipendier eller något annat vara att föredra.

4. Sverige behöver bli bättre på att påverka, ta del i, och stimulera till utnyttjandet av EU:s stödapparat samt stärka våra europeiska nätverk. Detta har diskuterats i flertalet år, men utvecklingen rör sig snabbare än Sverige. Förutom att strukturen på EU-RP9 behöver påverkas i riktning att bättre passa svenska omständigheter behöver väsentligt förstärkta och nya insatser provas. Ett konkret förslag är att erbjuda ledande forskare administrativ avlastning när de tar koordinatorroller i EU-ansökningar/projekt. Sverige bör också stärka sitt nordiska FoI-samarbete för att som nordisk enhet bli en starkare part inom EU, tex inom framväxande neutronspridningsforskning.
5. Sverige behöver ha strategiska samverkansmedel för samarbete med demokratier i Asien, speciellt Sydkorea, Japan och Taiwan. Asien är den stora tillväxtregionen när det gäller forskning och innovation (FoI). Vid val av internationellt samarbete bör den därtill kopplade ökade konkurrensen hanteras, varför Folkrepubliken Kinas bristfälliga IP-reglering, övervakning av medborgare, centraliserad screening inför *open access*-publicering av forskningsdata och nationalistiska bolagsägande utgör växande stöttestenar.
6. Det är bra att utredningen tar ett grepp kring Sveriges kapacitet att ta emot utländsk expertis, framförallt process kring arbetstillstånd. Emedan nuvarande begränsningar debatterats under flertalet år, kommer krävas ett större politiskt omtag med reformarbete (skatt, pension) för att nå verklig förbättring på området. Även praktiska frågor som sjukförsäkring, boende och barns skolgång behöver göras mera överskådlig och effektiv.

Beslutande

Föredragande

Lars Hultman
Vd

Joakim Amorim
Programchef